

GÜNÜMÜZ İLAHİYATÇI AKADEMİSYEN ve ARAŞTIRMACILARI NEDEN İTTİFAK EDEMİYOR, NASIL İTTİFAK EDEBİLİRİZ...?

İttifak etmek için temel ölçü ve değerleri bilmek ve onlarda mutabık kalmak gerekir. Mesela, ölçmekte, tartmakta ittifak edebilmemiz için, sabit, değişmez ölçü birimlerimiz, değerlerimiz olması gerekir. Kilometre, metre, santimetre ve milimetre gibi ölçü ve değerleri kabul etmeyen, ben kendi “karışım”, “parmaklarım” ve “adımım” ile ölçerim, Allah’ın bana verdiği bu doğal imkanlar dışında bir ölçüye gerek duymam diyen yahut ton, kg ve gram gibi ağırlık ölçülerini kabul etmeyen, benim aklım ve gözüm var; bakar ve tahmin ederek karar verebilirim, gereksiz ayrıntılarla zihnimi meşgul etmem diyen bir insanla ölçme ve tartmada ittifak etme imkânı olabilir mi...? Belki küçük çaplı ve dar kapsamlı işlerde netice alabilirsiniz fakat büyük ve çaplı işlerde asla doğru neticeye ulaşıp ittifak edemezsiniz; cihanşümül bir sistem ve birlik oluşturamazsınız...

Herkesin “karışı” “parmağı” ve “adımı” farklı, yine herkesin “bakışı ve tahmini” de farklı olabilir; dolayısıyla ölçme ve tartmada ittifak sağlama imkânı olmaz; herkesin kendine göre ölçüp tarttığı bir ortamda, mutabık kalmak için her şeyi aynı kişinin ölçüp tartması lazım ki gerçeğe yakın bir sonuç elde edebilelim. Akli başında herkes bunun mümkün olmadığını, hayatın doğal akışına uygun düşmediğini bilir ve kabul eder...

Bu durumda, mutabakat için ortak bir ölçme ve tartma sistemi kabul edip oluşturmamız gerekir ki, kolayca mutabık kalıp, hayatı doğal akışında ve ihtilafsız yaşayabilelim; ihtilaf etsek bile çözüm üretip bulma imkânımız olabilsin...

Müslümanlar için Kur’an ve Sünnet, iki temel ölçü ve dayanaktır. Bu iki temel kaynağı doğru okuyup anlamak için kurallar ve ölçüler olduğu gibi, o iki kaynaktan hüküm çıkartmak için de ölçü kural ve usuller vardır. Bunları bilmek, kabul etmek ve uygulamada esas almakla, mutabakat sağlamak mümkün hale gelebilir. Bunun için Tefsir usulü, Hadis usulü, Fıkıh usulü gibi usullerin bilinmesi ve o ölçülere göre değerlendirme yapılması gerekir...

Mezhepler arasındaki ayrıntı farklılıkları da usul farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

Bildiğiniz gibi fıkhıta iki usul vardır:

Biri, Bağdat merkezli, Kur’an ve Sünnet ışığında Re’ye ağırlık veren Hanefi usulü bir başka ifade ile Fukaha Usulü,

Diğeri ise, Hicaz merkezli, Hadis ve Eser’e ağırlık veren Şafii usulü, bir başka tabirle mütekellimin usulü, bu ikinci usulü Şafiiler, Malikiler ve Hanbeliler benimseyip kullanmış ve uygulamışlardır.

Bu sebeple mezheplerin sayısı ne kadar çok olursa olsun, bu iki usulden birine göre hüküm veren mezheplerin görüşü ya aynı veya benzer olur...

Bir insan çıkıp, ben usul musül tanımam, Allah bana akıl fikir verdi; mektep medrese eğitimim var. Kur’an ve Hadisleri asıl metinlerinden veya meallerinden okuyup anladığım gibi yorumlar ve hareket ederim derse, ölçü ve usul bilmez, kural tanımaz bu insan, kendi “karışı” ile ölçüp ölçü birimi olan metreyi kabul etmeyen insan konumuna düşer. Bu anlayışa sahip insanlarla sistem oluşturmak, mutabık kalmak, ihtilaf etmemek mümkün değildir...

Kur'an'ı Kerim'i kendi heva ve hevesine göre anlamlandırıp yorumlayan, meşru usul ve metotlar dışına çıkıp Siyonistlerin saptırma anlayışına hizmet edecek şekilde, şeytani usullere yönelerek fikir ve görüş beyan eden kişiler için "kâfir" ifadesini kullanmayı doğru bulmamakla birlikte "alim" ifadesini kullanmayı da asla isabetli bulamayız. Bunlar olsa olsa düşünce ve fikir teröristleri olabilir. Bu yapıdaki akademisyen ve araştırmacılar, batılı müsteşriklerden daha zararlı ve daha tehlikelidirler...

Arap dilinin inceliklerini, ilimlerin usullerini, delil ve dayanakların bütünü, konuların bütün içindeki yerini, aralarındaki bağlantıları bilmek ciddi bir birikim ve ilim işidir. Akıl ve anlayışına göre sallama yorumlar ise, sadece mantık yürütmekle olabildiği için, biraz mürekkep yalamış herkesin yapabileceği bir iştir...

İlahiyatta hoca olmak, akademik unvan sahibi olmak, alim olmak anlamına gelmediği gibi, ihtisas, uzmanlık alanı olması da usul bilgisinin yeterli olduğu anlamına gelmez...

Eğer söz konusu olan, Dinin temel anlayışı ve yaşanması ile ilgili konuların müzakeresi ise, sadece bilgi sahibi olmak da yeterli olmaz, samimi ihlaslı ve takva sahibi olmak gerekir...

Ne fiziki yapısında ne de fikir, fiil ve davranışlarında İslami hassasiyet göstergesi bulunmayan, usul musul bilip tanımayan, kendi anlayışına göre nasları yorumlayan, müctehid alimlere, hatta peygamberlere dil uzatan, ilimden çok filime önem veren, laf ustası şovmenlerin anlayışı ve görüşleri ile ne sistem oluşturma ne de mutabakat sağlama imkânımız yoktur; olamaz...

İhtilaflardan uzaklaşıp kolayca sistem oluşturarak mutabakat sağlamanın tek yolu, ilme, usul ve ölçülere bağlı kalarak, iyi niyet, samimiyet ve ihlası merkeze koyup, istişare ve şûra anlayışını benimsedikten sonra, Allah rızasını gaye ve hedef edinmekten geçer...

Ayrıca, asrımızda bilgi kaynaklarına ulaşmak kolaylaştığı halde, nokta ihtisas ve uzmanlıklar sebebi ile bütüne hâkim, içtihat etmeye muktedir vasıflara sahip ilim adamları yetişemediği, bulunmadığı için, münferit içtihat imkânı kalmamış, içtimai içtihat zorunluluğu ortaya çıkmıştır...

Göz veya KBB doktoru, vücudun çalışma sisteminin bütünü, organlar arasındaki etkileşimi, tam ve eksiksiz bilebilir mi...? Bugün İbni Sina seviyesinde bir hekim bulabilir miyiz...?

Bu sebeple istişare ve şûranın önemi daha da artmış ve zorunlu hale gelmiştir. Mütehassis, uzman, samimi ve ihlaslı alimler bir araya gelerek beraber müzakere edip istişare etmeli, ümmetin ve toplumun ihtiyaç duyduğu konulara, beraber çözüm üretmelidirler.

İttifak için yol varsa budur; başka çıkar yol ben bilmiyorum. Bilen varsa öğretsin, öğrenelim...

01/10/2020

Ahmet Ziya İbrahimoglu